

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาให้สูงขึ้น โดยใช้โรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยมีวิธีการศึกษาค้นคว้าดำเนินการโดยลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดการทำข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาค้นคว้านี้ ได้ศึกษากับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 149 คน และครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ประจำปีการศึกษา 2553 จำนวน 1,643 คน รวมทั้งสิ้น 1,792 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ประจำปีการศึกษา 2553 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ได้จากการสุ่มประชากรแบบแบ่งชั้น และกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 680) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 426 คน ดังตารางแสดงรายละเอียดการสุ่มตัวอย่าง ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูล

ประเภทเรียนโรงเรียน	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ประถมศึกษา	111	80	786	152	897	232
ขยายโอกาสทางการศึกษา	27	20	368	71	395	91
มัธยมศึกษา	11	8	489	95	500	103
รวม	149	108	1643	318	1792	426

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับตำแหน่ง ประเภทของโรงเรียน และบริหารงาน ประสิทธิภาพในการทำงาน จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งโดยกำหนดขอบเขตของการวิจัยตามกรอบแนวคิดของ (วราภรณ์ วัฒนกุลเจริญ, 2543, หน้า 38-41) และได้ปรับปรุงพัฒนาเครื่องมือของ วีระชาติ วัฒศรี (2551, หน้า 124-131) เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาชัยภูมิ เขต 2 มีลักษณะเป็นคำถามประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของ ลิเคิร์ต (Likert, 1967) จำนวน 45 ข้อ จำแนก 3 องค์ประกอบ 11 ด้าน คือ 1) การกำหนดภารกิจของโรงเรียน ได้แก่ ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน แบบ ด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน 2) การจัดการด้านการเรียนการสอน ได้แก่ ด้านการนิเทศและการประเมินผลด้านการสอน ด้านการประสานงานด้านการใช้หลักสูตร และด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน 3) การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน ได้แก่ ด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอน ด้านการดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิด ด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ ด้านการพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ และด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้

การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จากเอกสาร ตำราทั้งในและต่างประเทศ

2. ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาทั้งในและต่างประเทศ

3. แบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยการศึกษาจากกรอบแนวคิด (วราภรณ์ วัฒนกุลเจริญ, 2543, หน้า 38-41) และได้ปรับปรุงพัฒนาเครื่องมือของ วิรัชชาติ วิลาศรี (2551, หน้า 124) เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ชัยภูมิ เขต 2 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม โดยโครงสร้างของแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป เป็นการสอบถามแบบสำรวจรายการ (Checklist) จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ตำแหน่งหน้าที่ประเภทของโรงเรียน และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จำนวน 30 ข้อ เป็นแบบสอบถามประเมินค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert, 1967) จำนวน 45 ข้อ จำนวน 3 องค์ประกอบ 11 ด้าน คือ 1) การกำหนดภารกิจของโรงเรียน ได้แก่ ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน และ ด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน 2) การจัดการด้านการเรียนการสอน ได้แก่ ด้านการนิเทศและการประเมินผลด้านการสอน ด้านการประสานงานด้านการให้หลักสูตร และด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน 3) การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน ได้แก่ ด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอน ด้านการดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิด ด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ ด้านการพัฒนาและสร้างมาตรฐาน ด้านวิชาการ และ ด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้

4. นำแนวคิด ทฤษฎี และข้อมูลต่าง ๆ ทั้งหมดมาสร้างแบบสอบถาม ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2

การหาคุณภาพเครื่องมือ

การหาคุณภาพของแบบสอบถามในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แยกออกเป็นการหาความเที่ยงตรง การทดสอบค่าอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่น

1. ความเที่ยงตรง (Validity) การหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถามนี้ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ดำเนินการดังนี้

1.1 เสนอแบบสอบถามที่สร้างขึ้นต่อประธานและกรรมการควบคุม งานนิพนธ์ตรวจแก้ไขเพื่อความถูกต้อง

1.2 นำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขและปรับปรุงแล้วเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงและความถูกต้องของเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิอื่นประกอบด้วย

1.2.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจริญวิทย์ สมพงษ์ธรรม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำศูนย์นวัตกรรม
การบริหารและ ผู้นำทางการศึกษา
มหาวิทยาลัยบูรพา

1.2.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำศูนย์นวัตกรรม
การบริหารและ ผู้นำทางการศึกษา
มหาวิทยาลัยบูรพา

1.2.3 นายวิจิต จับแก้ว

ผู้อำนวยการ วิทยฐานะ เชี่ยวชาญ
โรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 5

1.3 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วนำเสนอต่อประธาน และกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขเป็นขั้นตอนสุดท้ายก่อนนำไปทดลองใช้ต่อไป

2. การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) และความเชื่อมั่น (Reliability) การหาค่าอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

2.1 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนใน โรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยจำนวน 30 คน

2.2 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน มาหาค่าอำนาจการจำแนก (Discrimination) เป็นรายข้อโดยวิธีการหาความสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวม (Item – Total Correlation) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product - Moment Correlation) ได้ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .22 - .86 หาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับโดยวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202 - 204) ได้ค่าความเชื่อมั่น .96 นำแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้ไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดการทำข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 เพื่อขอความร่วมมือในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม

2. จัดส่งแบบสอบถาม จำนวน 426 ฉบับ ไปยังผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการ ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างตามพื้นที่ต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วและให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามส่งทางไปรษณีย์ ซึ่งผู้วิจัยได้ติดแสตมป์ จ่าหน้าซองถึงผู้วิจัยโดยขอรับรองให้กลุ่มตัวอย่างส่งคืนผู้วิจัยตามกำหนด ได้รับแบบสอบถามคืน 405 ฉบับ คิดเป็น 95 เปอร์เซ็นต์

การจัดกระทำข้อมูล ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนมาแล้ว ผู้วิจัยจะดำเนินการตรวจสอบและคัดเลือกแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์เท่านั้นไปให้คะแนนน้ำหนักตามที่กำหนดไว้

2. นำข้อมูลตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์น้ำหนักที่กำหนดไว้มาวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติด้วยการคำนวณทางคอมพิวเตอร์

3. นำผลการคำนวณมาวิเคราะห์ข้อมูลตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการศึกษาต่อไป
เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามและการแปลความหมายของคะแนนที่กำหนดไว้
โดยแบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป เกี่ยวกับประเภทโรงเรียน ประสบการณ์ในการบริหารงาน และตำแหน่งของผู้บริหาร จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จำนวน 45 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert, 1967) ได้กำหนดน้ำหนักคะแนน ดังนี้

- 5 คะแนน หมายถึง มีพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการที่แสดงออกในทางปฏิบัติมากที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง มีพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการที่แสดงออกในทางปฏิบัติมาก
- 3 คะแนน หมายถึง มีพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการที่แสดงออกในทางปฏิบัติปานกลาง
- 2 คะแนน หมายถึง มีพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการที่แสดงออกในทางปฏิบัติน้อย
- 1 คะแนน หมายถึง มีพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการที่แสดงออกในทางปฏิบัติน้อยที่สุด

การแปลความหมายของคะแนน การวิเคราะห์เพื่อทราบว่าผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่สุพรรณบุรี เขต 2 มีภาวะผู้นำทางวิชาการในระดับใด โดยคะแนนค่าเฉลี่ย

ของคะแนนเป็นตัวชี้วัด ซึ่งกำหนดเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว, 2535, หน้า 23 - 24)

- 4.51 - 5.00 หมายถึง มีพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการที่แสดงออกในทางปฏิบัติมากที่สุด
- 3.51 - 4.50 หมายถึง มีพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการที่แสดงออกในทางปฏิบัติมาก
- 2.51 - 3.50 หมายถึง มีพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการที่แสดงออกในทางปฏิบัติปานกลาง
- 1.51 - 2.50 หมายถึง มีพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการที่แสดงออกในทางปฏิบัติน้อย
- 1.00 - 1.50 หมายถึง มีพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการที่แสดงออกในทางปฏิบัติน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ในการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเภทโรงเรียน ประสิทธิภาพในการบริหารงาน และตำแหน่งของผู้บริหารสถานศึกษา สถิติที่ใช้คือ วิเคราะห์โดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน SD
2. ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประเภทโรงเรียน ประสิทธิภาพในการบริหารงาน และตำแหน่งของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกันหรือไม่ สถิติที่ใช้ในการทดสอบคือ t -test และ One – Way ANOVA เมื่อผลการทดสอบ F มีนัยสำคัญทางสถิติให้ทำการทดสอบรายคู่ภายหลังโดยวิธีการทดสอบของ Scheffe' test